

به نام خدا

آیین نامه تشکیل مرکز مشاوره دانشجویی

در دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی دولتی و غیر دولتی

مقدمه

آیین نامه تشکیل مرکز مشاوره نخستین بار طی بخشنامه شماره ۴۲۱/۱۳۰۴۲/۲۰۸۳۳۰ مورخ ۱۳۶۷/۱۰/۸ توسط مقام عالی وزارت به دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی ابلاغ گردید. این آیین نامه سپس در سال ۱۳۷۳ مورد بازنگری قرار گرفت و تحت عنوان آیین نامه شماره ۱۵ طی نامه شماره ۱۱/۱۵۳۵۳ مورخ ۱۳۷۳/۶/۳۰ دفتر وزارتی به دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی ارسال گردید.

با توجه به گسترش مراکز آموزش عالی دولتی و غیر دولتی، آیین نامه تشکیل مرکز مشاوره دانشجویی در دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی به گونه ای مورد بازنگری قرار گرفته است که مراکز آموزش عالی غیردولتی را نیز دربرگیرد. براساس بند ۲ قسمت ۵ ماده ۵ آیین نامه مدیریت جامع دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۱۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی ابلاغی از سوی مقام عالی وزارت در تاریخ ۱۳۹۰/۲/۳۱ به شماره ۹۰/۱۵/۳۸۱۶۳، مرکز مشاوره دانشجویی به عنوان متولی بهداشت روان دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی دولتی و غیردولتی در چار چوب این آیین نامه تشکیل می گردد.

بخش اول – تعاریف

ماده ۱- واژه های کلیدی استفاده شده در این آیین نامه به شرح زیر می باشد:

۱-۱- مؤسسه: منظور از مؤسسه در این آیین نامه کلیه دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی دولتی و غیردولتی دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی می باشد.

۱-۲- مرکز مشاوره دانشجویی: در این آیین نامه به محلی که به منظور حفظ، تأمین و ارتقای سلامت روان و ارائه مداخلات پیشگیرانه، مشاوره ای و روان شناختی در فضای مؤسسه تشکیل می گردد، مرکز مشاوره دانشجویی گفته می شود.

بخش دوم – اهداف

ماده ۲- اهداف مرکز مشاوره دانشجویی بطور کلی تلاش در راستای ارتقای سطح سلامت روانی، اخلاقی، معنوی و تربیتی دانشجویان و پیشگیری از آسیب های روانی - اجتماعی می باشد. در این راستا اهداف اختصاصی عبارتند از :

۱-۲- ارتقاء سطح دانش و بینش روان شناختی دانشجویان در زمینه مسائل، مشکلات و نیازهای جامعه دانشگاهی

۲-۲- راهنمایی دانشجویان در جهت شناخت صحیح توانایی ها و مشکلات خود

۳-۲- راهنمایی دانشجویان در تصمیم گیری آگاهانه، عاقلانه و حسن انتخاب

۴-۲- راهنمایی دانشجویان در حل مشکلات رفتاری، عاطفی، شناختی، تحصیلی، خانوادگی و مسائل مربوط به ازدواج

۲-۵- افزایش سازگاری مؤثر دانشجویان با محیط تحصیل و زندگی، توسعه روابط اجتماعی و پیشرفت تحصیلی

۲-۶- پیشگیری از بروز و شیوع مسائل و مشکلات عاطفی - رفتاری و توسعه بهداشت روانی به فضای عمومی دانشگاه و جامعه دانشگاهی

۲-۷- ایجاد زمینه‌های لازم برای ارتقاء روابط میان‌فردی سالم در دانشگاه از طریق توجه به عوامل تعیین‌کننده روابط متقابل بین استاد، دانشجو و کارمند

بخش سوم - وظایف

ماده ۳- وظایف مراکز مشاوره دانشجویی مؤسسه به شرح زیر است:

۳-۱- بررسی و شناخت استعدادها و علایق دانشجویان و برنامه‌ریزی و تلاش در جهت شکوفایی استعدادها، هدایت تحصیلی و حرفه‌ای دانشجویان

۳-۲- اجرای پژوهش‌های کاربردی و بنیادی درباره مسائل و مشکلات دانشجویان برای شناخت عوامل آسیب‌زا، جمع‌بندی و ارائه راهکار به مسئولان مؤسسه

۳-۳- انجام ارزیابی‌های دوره‌ای سلامت روان دانشجویان به‌ویژه دانشجویان ورودی جدید، شناسایی و ارائه خدمات به دانشجویان نیازمند و استفاده از داده‌های به دست آمده برای برنامه‌ریزی‌های بهداشت روانی فردی و گروهی دانشجویان

۳-۴- ارائه خدمات روان‌شناختی، مددکاری، روانپزشکی و مشاوره فردی، گروهی، تحصیلی، ارتباطی، پیش از ازدواج، زناشویی، خانوادگی و شغلی

۳-۵- برگزاری جلسات با دانشجویان و پاسخگویی به پرسش‌های آنان در مورد مسائل روانی-اجتماعی به کمک کارشناسان و افراد متخصص و صاحب‌نظر در مسائل روان‌شناسی، مشاوره، روان‌پزشکی و مددکاری اجتماعی

۳-۶- برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی برای دانشجویان و دانشگاهیان با هدف ارتقاء بهداشت روانی و پیشگیری از آسیب‌های روانی اجتماعی

۳-۷- انتشار کتابچه‌ها، بروشورها و پیام‌های بهداشت روانی با هدف ارتقاء بهداشت روانی دانشجویان و دانشگاهیان و پیشگیری از آسیب‌های روانی اجتماعی

۳-۸- استفاده از فناوری‌های نوین ارتباطی برای ارائه خدمات روان‌شناختی و مشاوره‌ای و آموزش‌های بهداشت روانی

۳-۹- جلب مشارکت و استفاده از ظرفیت دانشجویان داوطلب در زمینه فعالیت‌های بهداشت روانی

۳-۱۰- جلب مشارکت و استفاده از ظرفیت استادان، کارمندان و خانواده دانشجویان به منظور ارتقای سلامت روانی و پیشگیری از آسیب‌ها و مشکلات روانی، اجتماعی و تحصیلی دانشجویان

۳-۱۱- برقراری ارتباط مؤثر با سایر واحدهای مؤسسه به منظور کمک به حل مشکلات دانشجویان

۳-۱۲- شناسایی منابع حمایتی- درمانی موجود در جامعه و ارجاع دانشجویان به آنها حسب مورد

۳-۱۳- همکاری‌های بین‌بخشی با سایر سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی - فرهنگی - پیشگیری خارج از مؤسسه با هدف اجرای برنامه‌های بهداشت روانی

۳-۱۴- ارائه گزارش فعالیت‌های انجام شده به مسئولان مؤسسه و دفتر مشاوره و سلامت سازمان امور دانشجویان در فواصل زمانی معین

بخش چهارم - سازمان و تشکیلات

ماده ۴- مطابق با آیین‌نامه جامع مدیریت دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری، مرکز مشاوره دانشجویی هر مؤسسه زیر نظر مستقیم معاون دانشجویی مؤسسه تشکیل می‌گردد.

تبصره: در صورت نیاز و ضرورت، شعبه مرکز مشاوره دانشجویی مؤسسه در دانشکده‌ها یا خوابگاه‌ها تشکیل می‌گردد که وظیفه سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و نظارت و ارزشیابی عملکرد این شعبه‌ها به عهده مرکز مشاوره دانشجویی مؤسسه می‌باشد.

ماده ۵- مسئول مرکز مشاوره دانشجویی هر مؤسسه از میان افراد واجد شرایط به پیشنهاد معاون دانشجویی و با حکم رئیس مؤسسه به مدت دو سال - که قابل تمدید نیز می‌باشد- منصوب می‌شود.

تبصره: مسئول مرکز مشاوره باید حداقل دارای مدرک کارشناسی ارشد در یکی از گرایش‌های روان‌شناسی یا مشاوره باشد.

ماده ۶- به منظور تصویب برنامه‌ها و نظارت بر حسن اجرا و ارزیابی فعالیت‌های مرکز مشاوره دانشجویی در هر مؤسسه شورایی به نام "شورای سیاست‌گذاری مشاوره و بهداشت روان دانشگاهیان" با ترکیب زیر تشکیل و جلسات آن هر ۳ ماه یک بار برگزار می‌گردد:

۶-۱- رئیس مؤسسه (رییس شورا)

۶-۲- معاون دانشجویی (نایب رییس شورا)

۶-۳- معاون اداری مالی (معاون پشتیبانی و توسعه منابع انسانی)

۶-۴- رییس مرکز مشاوره دانشجویی (دبیر شورا)

۶-۵- مسئول دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری

۶-۶- مدیر امور فرهنگی

۶-۷- مدیر خدمات آموزشی

۶-۸- دو نفر متخصص در روان‌شناسی و مشاوره و - ترجیحاً عضو هیأت علمی- به پیشنهاد رییس مرکز، تأیید معاون دانشجویی و با حکم

رییس مؤسسه

تبصره ۱- جلسات شورا با حضور دو سوم اعضاء رسمیت می‌یابد و تصمیم‌گیری در خصوص موارد مطروحه با نظر موافق اکثریت (نصف بعلاوه یک) انجام می‌شود که از طریق معاون دانشجویی مؤسسه ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۲- در صورتی که عضو (یا اعضای) حقوقی شورای سیاست‌گذاری در ساختار سازمانی مؤسسه پیش‌بینی نشده باشد، به همان تعداد به اعضای متخصص روان‌شناسی و مشاوره اضافه و به پیشنهاد دبیر و تأیید رییس شورا جایگزین عضو (یا اعضای) حقوقی می‌شود. در هر حال تعداد اعضای شورا ۹ نفر هستند.

ماده ۷- مشاوران و درمانگران مراکز مشاوره مؤسسه‌ها الزاماً باید از بین متخصصین مجرب در رشته‌های روان‌شناسی، مشاوره، روان‌پزشکی و مددکاری اجتماعی انتخاب شوند.

تبصره: به منظور ارائه خدمات بهداشت روان با رویکرد دینی لازم است که مرکز مشاوره مؤسسه اقدام به بکارگیری حداقل یک نفر دارای مدرک اتمام دوره سطح ۳ حوزه علمیه یا کارشناسی ارشد الهیات و معارف اسلامی بنماید که دارای مدرک دوره تربیت مشاور (مورد تأیید دفتر مشاوره و سلامت وزارت) و نیز حداقل دو سال سابقه مشاوره باشد.

ماده ۸- تعداد مشاوران و سایر متخصصان مراکز مشاوره را تعداد دانشجویان هر دانشگاه و حجم مشکلات تعیین می‌کند که از طریق دستورالعمل‌های مربوطه تصریح می‌گردد. اما در هر حال هر مرکز باید حداقل یک رئیس، یک روان‌شناس یا مشاور، یک روان‌پزشک، یک مددکار و یک نفر متصدی امور دفتری، به صورت استخدامی یا حق‌الزحمه‌ای داشته باشد.

تبصره ۱- مراکز مشاوره مؤسسه‌های غیردولتی - غیر انتفاعی باید حداقل یک مسئول، یک روان‌شناس یا مشاور و یک نفر متصدی امور دفتری داشته باشند.

تبصره ۲- لازم است مرکز مشاوره جهت ارائه مطلوب خدمات مشاوره و روان‌درمانی از تعداد کافی متخصص زن و مرد استفاده نماید.

بخش پنجم - بودجه

ماده ۹- بودجه مراکز مشاوره دانشجویی از محل بودجه سالانه مؤسسه که به صورت مستقل پیش‌بینی می‌شود، تأمین می‌گردد.

ماده ۱۰- این آیین‌نامه در ۵ بخش، ۱۰ ماده و ۷ تبصره در تاریخ ۱۳۹۱/۱/۱۵ به تصویب معاون وزیر و رییس سازمان امور دانشجویان رسید و برای طرح و تصویب در هیأت امناء دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی دولتی و غیردولتی ابلاغ و جایگزین آیین‌نامه‌های قبلی و اصلاحات مربوط می‌گردد.